

5. 6. 2017

Sporočilo za javnost

Megatrendi so plazeč pojav, naj nas ne presenetijo

Ljubljana, 5. 6. 2017. Danes je v Hiši Evropske unije potekala predstavitev aktivnosti glede ocen globalnih megatrendov v povezavi z načrtovanjem okoljske politike ter načrtovanjem in spremljanjem trajnostnega razvoja. Sodobno upravljanje okolja zahteva razumevanje, da so vplivi na okolje vse bolj globalizirani. Na stanje okolja, na vzorce potrošnje in kakovost življenja vplivajo različni dolgoročni (mega)trendi: migracije, staranje prebivalstva, gospodarska rast, trgovinskimi tokovi, tehnološki napredek in mednarodno sodelovanje.

Povečana raba virov in povečani izpusti, ki so bili posledica svetovne gospodarske rasti v zadnjih desetletjih, so zmanjšali pozitivne učinke zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov in onesnaževanja v Evropi in hkrati povzročili nove nevarnosti. Globalnih megatrendi (GMT) lahko izničujejo lokalna dobra ravnanja z okoljem. Globalizacija dobavnih verig pomeni, da do številnih vplivov evropske proizvodnje in potrošnje prihaja tudi drugod po svetu, kjer imajo evropska podjetja, potrošniki in oblikovalci politik razmeroma omejeno znanje, motivacijo in možnosti, da bi nanje vplivali.

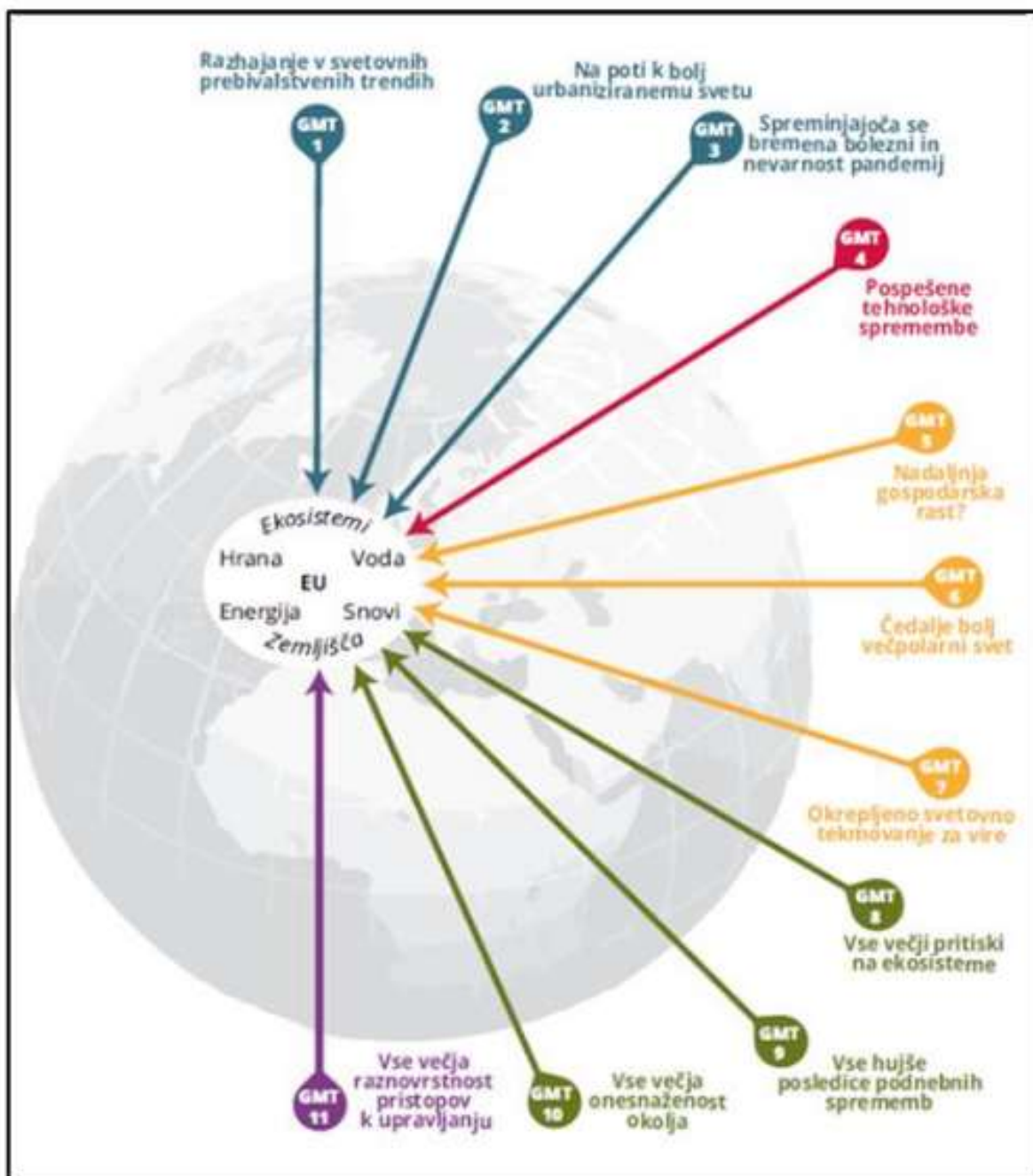
Globalizacija in razvoj GMT pomenita, da okoljskih razmer in politik v Evropi in na nacionalni ravni ni mogoče popolnoma razumeti — ali v celoti upravljati — ločeno od svetovnega dogajanja. GMT bodo v prihodnosti spremenili vzorce potrošnje ter vplivali tudi na slovensko okolje in podnebje. Če bomo na to pripravljeni, lahko priložnosti, ki jih prinaša razvoj, izkoristimo za doseganje lastnih okoljskih ciljev (ki so del NPVO in SRS) in za približevanje ciljem, ki so opredeljeni v 7. okoljskem akcijskem programu.

GMT pomeni veliko družbeno, ekonomsko, politično ali tehnološki spremembo, ki se izoblikuje počasi. Ko pa se, vpliva na veliko aktivnosti, procesov in tudi na naš dojemanje pojavov, tako na ravni vlad kot družbe. Njen vpliv je dolgoročen in lahko traja več desetletij.

Megatrendi, kot jih je identificirala Evropska agencija za okolje, se nanašajo na

- demografske značilnosti prebivalstva,
- gospodarsko rast,
- vzorce proizvodnje in trgovinske tokove,
- tehnološki napredek,
- siromašenje ekosistemov in
- podnebne spremembe.

Vsak izmed 11 GMT (slika 1) ima svojo oznako in ime, ki pove, na kaj se nanaša (npr. GMT 9 se nanaša na »vse hujše posledice podnebnih sprememb«). Metodologijo, kako preveriti jakost in verjetnost vpliva megatrenda na nacionalni ravni je leta 2017 pripravila Evropska agencija za okolje. Izdala jo je v publikaciji [»Mapping Europe's environmental future: understanding the impacts of global megatrends at the national level«](#).

Slika 1: Osnovni globalni megatrendi, ki jih je prepoznala Evropska Agencija za okolje

Vir: *Mapping Europe's environmental future*, Evropska agencija za okolje, 2015

Čprav naravne vire v Evropi uporabljamo učinkoviteje, jih še vedno izrabljamo v taki meri, da sami sebe ogrožamo. Upoštevanje omejitev našega planeta ni več samo izziv, ampak nujna odločitev, ki prinaša možnost dostojnega preživetja za vse. Prihodnja blaginja je odvisna od nesebičnih in pogumnejših odločitev politike ter celovitih ukrepov na področju znanja, naložb in inovacij.

Potrebni so celoviti odzivi na okoljske težave, saj vplivi GMT pogost izničujejo lokalna dobra ravnanja z okoljem. Celoviti odzivi so: uvajanje krožnega in zelenega gospodarstva in spremljanja okolja z vidika dobrin, ki nam omogočajo bivanje (prehrana, energija, mobilnost). Zeleno gospodarstvo je nadgradnja krožnega gospodarstva, o njem govorimo takrat, ko sta pri načrtovanju in izvedbi gospodarskih dejavnosti upoštevana blaginja ljudi in odpornost ekosistemov.